T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/455
KARAR NO : 2020/553
KARAR TR : 28/09/2020

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : N.Ö. (Kendi adına asaleten oğlu Recep Öksüz adına velayeten)
Vekilleri : Av. D.A.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. İ.K.

O L A Y: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle;14/01/2019 tarihinde müvekkillerinin murisi M.Ö.'ün sevk ve idaresindeki 06 V... plaka sayılı otomobili ile seyir halindeyken kaza tespit ve olay yeri inceleme tutanağından da anlaşılacağı üzere yolun karlı ve buzlu olmasından dolayı aracın direksiyon hakimiyetini kaybederek takla atması ve refüje çarpması nedeni ile yaşamını yitirdiğini, kaza ile ilgili Afşin Cumhuriyet Başsavcılığımın 2019/136 soruşturma sayılı dosya kapsamında yer alan kaza tespit tutanağında kazanın oluşumunda yolun bakım ve bakımından sorumlu kurumun 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 13/b maddesini ihlal ettiği gerekçesi ile tamamen kusurlu olduğunun belirlendiğini, müvekkillerinin murislerinin vefatı ile onun maddi ve manevi desteğinden yoksun kaldığını bu nedenlerle trafik kazasında murislerini kaybeden müvekkillerinin 6100 sayılı HMK' nın 107. Maddesine göre toplanacak delillere göre belirlenecek destekten yoksun kalma tazminatı olarak şimdilik ayrı ayrı 50,00 TL olmak üzere toplam 100,00 TL'nin olay tarihi olan 14/01/2019 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle Karayolları Genel Müdürlüğü aleyhine adli yargı yerinde dava açmıştır.

AFŞİN 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nin 26/11/2019 gün, 2019/299 E. 2019/554 K. sayılı dosyada "Anayasa'nın 125. maddesinde; idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, hükmün son fıkrasında idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu düzenlenmiştir.

Anılan hükümden hareketle idare, kural olarak yürütmüş olduğu kamu hizmetiyle illiyet bağı kurulabilen bütün zararları tazminle mükellef olup; idari eylem veya işlemlerden kaynaklanan zararların da idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri uyarınca tazmin edilmesi gerekmektedir. Hizmet kusurunu ise idarenin yürütmekle görevli olduğu bir kamu hizmetinin kuruluşunda, düzenlenmesinde ya da işleyişinde objektif nitelikteki bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlamak mümkündür. Bu tanım çerçevesinde kamu hizmetinin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi durumlarında idarenin hizmet kusurunun varlığı gündeme gelmekte ve bu doğrultuda idarenin tazmin sorumluluğu da doğmaktadır.

Söz konusu bilgiler ışığında somut olay değerlendirildiğinde; kazanın meydana geldiği mahalde buzlanmanın önlenmesi için herhangi bir çalışma yapılmaması ve kaza mahalline yakın bölgede kaygan yol tehlikesine ilişkin bir uyarı levhasının da bulunmaması, idarenin hizmet kusurunun bir tezahürüdür. Her ne kadar davalı vekilince kazanın meydana geldiği yolun müvekkili kurumun sorumluluk sahası dışında kaldığı ifade edilmiş edilmişse de Karayolları Genel Müdürlüğü; 6001 sayılı kuruluş kanununa ek olarak 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 7. maddesinde genel olarak karayollarını emniyetle kullanılmasını sağlamakla görevli ve yetkili kılınmıştır. Ayrıca 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun ikinci kısmının 4 ve 12. maddeleri arasında, karayollarında can ve mal güvenliğini temin etmek, trafik düzen ve güvenliğini sağlamak, trafik güvenliğini ilgilendiren gerekli önlemleri almak üzere, Karayolları Genel Müdürlüğü ile birlikte Emniyet Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ve belediyeler de görev ve yetkili kılınmıştır. Dolayısıyla Karayolları Genel Müdürlüğü'nün karayolu yapım, bakım ve işletilmesi şeklindeki kamu hizmetleri gibi Kanun'da sayılan diğer kamu kuruluşlarının kendi görev alanlarındaki kamu hizmetlerinin, idare hukuku ilke ve kurallarına göre yürütüleceği, anılan kuruluşların idari işlem ve eylemlerinden doğan uyuşmazlıkların da Anayasa'nın 125. maddesi ve 2577 sayılı İYUK'nun 2. maddesi uyarınca idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği açıktır" gerekçesiyle "Davanın Yargı yolunun caiz olmaması nedeni ile HMK'nın 115/2 hükmü uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine" dair verdiği karar istinaf edilmeksizin 30/01/2020 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı taleple bu kez Karayolları Genel Müdürlüğü aleyhine idari yargı yerinde dava açmıştır.

KAHRAMANMARAŞ İDARE MAHKEMESİ'nin 24/06/2020 gün, E:2020/123 sayılı dosyada "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve

güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde; "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne, Geçici 21. maddesinde de; "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; daha önce yukarıda yer verilen istemle ilgili olarak Afşin 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/299 esas sayılı dava dosyasında yapılan yargılama neticesinde, anılan Mahkemenin 06/11/2019 tarih ve E:2019/299, K:2019/554 sayılı kararıyla idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görev yönünden reddedildiği, bu kararın "tarafların kararı istinaf etmemesi" sebebiyle 30.01.2020 tarihinde kesinleşmesi üzerine bu kez davacılar tarafından 31.01.2020 tarihinde Mahkememiz nezdinde, trafik kazasının idarenin kusurundan kaynaklandığı ileri sürülerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik N.Ö. için 50,00-TL, oğlu Recep Öksüz için 50,00-TL olmak üzere toplamda 100,00-TL destekten yoksun kalma tazminatının olay tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte taraflarına ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca, dosyanın ve Afşin 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/299 esas sayılı dava dosyasının görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine" karar vererek E:2020/123 sayılı yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 10.08.2020 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Burhan ÜSTÜN'ün başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Birol SONER, Suna TÜRE, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.09.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının, kesinleşmiş adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Dava; davalı idarenin sorumluluk alanında meydana gelen ve davacıların murisinin vefat ettiği trafik kazası nedeniyle oluştuğu ileri sürülen destekten yoksun kalma tazminatının, olayın oluşumunda kusuru olduğu ileri sürülen davalı kurumdan tahsili istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; "Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en

yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı tartışmasızdır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Kahramanmaraş İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Afşin 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06.11.2019 gün ve E:2019/299, K:2019/554 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Kahramanmaraş İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Afşin 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 06.11.2019 gün ve E:2019/299, K:2019/554 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.09.2020 gününde üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Birol	Suna
ÜSTÜN	BOZER	SONER	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 28.09.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN